

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігі
Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті

БЕКІТЕМІН
Ғылыми кеңес төрағасы,
ҚарМТУ ректоры
_____ **Ғазалиев А.М.**
« _____ » _____ **2014 ж.**

СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)

КОТ 3218 «Кәсіби орыс тілі» пәні

Тіл 4 Тілдік модулі

5B073100 – «Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі»

мамандығы

Оқу түрі күндізгі

Тау-кен факультеті

Орыс тілі және мәдениеті кафедрасы

2014

АЛҒЫСӨЗ

Студентке арналған пән бойынша оқыту бағдарламасын (syllabus) әзірлеген: ф.ғ.к., доцент, орыс тілі және мәдениеті каф. мең. Б.Р. Оспанова, оқытушы З.К. Сейдахметова , оқытушы А.Б. Кабанова

«Орыс тілі және мәдениеті» кафедрасының отырысында талқыланған

« ____ » _____ 2014 ж. № ____ хаттама

Кафедра меңгерушісі _____ « ____ » _____ 2014 ж.
(қолы) (А.Ж.Ә.)

Сәулет - құрылыс факультетінің оқу-әдістемелік кеңесі мақұлдаған

« ____ » _____ 2014 ж. № ____ хаттама

Төраға _____ « ____ » _____ 2014 ж.
(қолы) (А.Ж.Ә.)

_____ кафедрасымен келісілген

Кафедра меңгерушісі _____ « ____ » _____ 2014 ж.
(қолы) (А.Ж.Ә.)

Оқытушы туралы мәлімет және қатынас ақпараты

Оспанова Бикеш Ревовна, ф.ғ.к., доцент, кафедра меңгерушісі

Сейдахметова Зергуль Кобландиевна, оқытушы

Кабанова Анар Бухарбековна, оқытушы

Орыс тілі және мәдениеті кафедрасы ҚарМТУ-дың I корпусында орналасқан (Бейбітшілік бульвары, 56), 506 ауд., байланыс телефоны 565932, қосымша 2046.

Пәннің еңбек көлемділігі

Семестр	Кредиттер саны	ECTS	Сабақ түрі					СӨЖ сағаттарының саны	Жалпы сағат саны	Бақылау түрі
			Қатынас сабақтардың саны			СОӨЖ сағаттарының саны	Барлық сағаттар саны			
			дәріс	практикалық сабақтар	зертханалық сабақтар					
5	2	3	-	30	-	30	60	30	90	емтихан

Пәннің мақсаты

«Кәсіби орыс тілі» пәннің мақсаты орыс тілінде коммуникативтік құзыретінің дағдыларын қалыптастыру және дамыту мен кәсіби маңызды жағдайларда қарым-қатынасты тәнік құрастыруды қабілетті білікті тұлғаның тілдік дайындығын кәсіби бағытын қамтамасыз ету.

Пән міндеттері

Осы пәнді оқу нәтижесінде студенттер:

түсінік алу керек:

- ғылыми стиль және оның жанрлық сан алуандығы туралы;
- ғылыми мәтінді құрастыру және тілдік рәсімдеу ережелері туралы;
- техникалық мәтіннің құрылымды-семантикалық және мағыналы-лингвистикалық талдаудың әдістері мен тәсілдері туралы;
- кәсіби қатынаста тіл жүйесінің қызмет етуінің ерекшеліктері туралы;

білуі керек:

- ғылыми құрылым техникалық кәсіби және ғылыми лексика;
- мәтіннің түрлі жанрлардың нәтиже ережелері;
- техникалық сала қызметінің тілдік нормалары;
- іскерлік құзыретінің негіздері;

істей алуы керек:

- ғылыми-техникалық ақпаратты түсіндіріп беру және қорыту;
- жазбаша және ауызша мәтіндерді ақпаратты қайта қарастыру негізгі тәсілдерін қолдану;

- қарым-қатынас жағыдайларда және коммуникативті интенциясына тілдік құралдарды сәйкес талдау;
- кәсіби – ғылыми қарым-қатынастың этикеттік түрлерін қолдану;
- орыс тілінде ғылыми мәселелер бойынша өз көзқарасын анық айту.

практикалық машықтануы керек:

- ғылыми мәтіндердің екінші өндіруі: аннотация, тезис, резюме, реферат, баяндама;
- ғылыми мәтіндердің екінші өндіруі: кәсіби қызметі негізі ретінде ғылыми –техикалық ақпаратты өз бетімен іздеуі;
- маңызды кәсіби тақырыптар бойынша ауызша және жазбаша түрінде өз ойын еркін жеткізу;
- кәсіби тақырыптар бойынша презентациялар, хабарламалар, баяндамалар дайындау;

Пререквизиттер

Бұл пәнді оқу үшін «Орыс тілі» жалпы білімдік курс базасында лексикалық және грамматикалық материалдарды білу қажет.

Постреквизиттер

«Кәсіби орыс тілі» пәнін оқу кезінде алынған білім «Экологиялық құқық және құжаттар», «Еңбекты қорғау», «Экологиялық технология» және басқа пәндерін игеру кезінде қолданылады.

Пәннің тақырыптық жоспары

Тарау атауы (тақырыптар)	Сабақ түрлері бойынша еңбек көлемділігі, сағ.				
	дәріс	практика-лық	зертханалық	СОӨЖ	СӨЖ
1. Профессиональный русский язык как основа формирования предметно-языкового базы 1.1. Профессиональная терминология как основной признак научного стиля. 1.2. Обучение научному стилю речи как языку специальности «Безопасность жизнедеятельности и защита окружающей среды». 1.3. Научные методы исследования. 1.4. Структура и содержание научно-исследовательской работы по специальности. Оформление научной работы.	-	8	-	8	8
2. Базовый категориально-понятийный аппарат в учебно-профессиональной и научно-профессиональной сферах. Развитие навыков и речевых умений на уровне компрессии научной	-	12	-	12	12

информации.					
3.Характеристика содержания предметной области по специальности «Безопасность жизнедеятельности и защита окружающей среды». на русском языке. Развитие профессиональной компетенции при работе с научными текстами и усвоение специального профессионально-ориентированного материала с использованием его в профессиональных ситуациях.		6		6	6
4. Связь профессионального русского языка с дисциплинами специальности. Трансформация и дифференциация профессионального русского языка. Особенности речевого поведения в профессиональной сфере. Общение как социально-психологический механизм взаимодействия людей.		4	-	4	4
БАРЛЫҒЫ:		30	-	30	30

Практикалық (семинарлық) сабақтардың тізімі

1 Профессиональный русский язык как основа формирования предметно-языкового материала

Текст как особая речевая единица. Жанры текстов: текст-побуждение (приказ, рекомендация), текст-ретроспекция и оценка (отчет, обзор, аннотация), контактоустанавливающие (поздравление, интервью, приглашение и т.д.); лингвистические средства организации текста. Текст и его логико-композиционные модели.

Структурная организация учебного научного текста: а) характеристика раскрываемого содержания, б) способ изложения передаваемого содержания. Типы текстов: описание, повествование, рассуждение, доказательство.

Структурно-семантические особенности текстов. Текст-сообщение о теоретических основах конкретной науки. Текст-описание процесса исследования (эксперимента и его результатов).

1.1 Профессиональная терминология как основной признак научного стиля

Термин как основная понятийная единица научной сферы человеческой деятельности и основная лексическая составляющая научного стиля речи. Научно-техническая терминология. Узкоспециальные термины.

1.2 Обучение научному стилю речи как языку специальности

Общая характеристика научного стиля речи как языка специальности. Научный стиль, профессиональный язык, профессиональный жаргон: сходства и различия. Разновидности (подстили) научного стиля речи. Жанры современного научного стиля речи. Научные методы исследования. Правила выбора методов в соответствии с темой и задачами. Особенности сферы научного общения. Внеязыковые свойства научного стиля речи. Языковые единицы научного стиля речи.

1.3 Научные методы исследования

Правила выбора методов в соответствии с темой и задачами. Виды методов для различных направлений исследования. Принципы подбора литературы по теме исследования. Особенности работы с бумажными и электронными носителями.

1.4 Структура и содержание научно-исследовательской работы по специальности. Оформление научной работы

Структура научно-исследовательских работ. Требования к содержанию работы. Графический язык, язык символов. Сокращение. Виды сокращений. Общепринятые сокращения. Средства сокращения слов и словосочетаний.

Формы рубрикации текста. Правила цитирования. Варианты выделения текстовых фрагментов и возможности их использования. Правила оформления сносок. Правила составления библиографии.

2 Базовый категориально-понятийный аппарат в учебно-профессиональной и научно-профессиональной сферах. Развитие навыков и речевых умений на уровне компрессии научной информации

Компрессия как основной вид переработки научного текста. Виды компрессии текста-первоисточника. Основные правила компрессии текста.

Тезирование научного текста по специальности. Основные содержательно-стилистические нормы тезисов. Развитие навыков письменной речи при тезировании текста. Виды тезисов в сфере науки.

Аннотирование научных текстов по специальности. Виды аннотаций с учетом особенностей потребителей.

Реферирование научных текстов по специальности. Виды репродуктивных и продуктивных рефератов. Передача информативного содержания текста в виде реферата. Композиционная схема-модель реферата. Средства языкового оформления реферата.

Рецензирование научных текстов по специальности. Структура научной рецензии.

Отзыв о научной работе по специальности. Структура научного отзыва.

3 Характеристика содержания предметной области по специальности на русском языке. Развитие профессиональной компетенции при работе с научными текстами по специальности и усвоение специального профессионально-ориентированного материала с использованием его в профессиональных ситуациях

Развитие навыков письменной речи при тезировании текста по специальности.

Развитие навыков письменной речи при аннотировании текста по специальности.

Развитие навыков письменной речи при реферировании текста по

специальности.

Развитие навыков письменной речи при рецензировании текста по специальности.

Развитие навыков письменной речи при отзыве текста по специальности.

4 Связь профессионального русского языка с дисциплинами специальности. Трансформация и дифференциация профессионального русского языка. Особенности речевого поведения в профессиональной сфере. Общение как социально-психологический механизм взаимодействия людей

Реализация принципа взаимосвязанного обучения: взаимосвязь русского языка с дисциплинами специальности. Имитативные, подстановочные, трансформационные, репродуктивные и речевые задания, направленные на формирование языковой, речевой и коммуникативной компетенций в профессиональной сфере.

Основные единицы общения. Речевое событие, речевая ситуация, речевое взаимодействие. Культура речевого поведения в профессиональной сфере. Устная речь как показатель образованности и культуры человека. Речевые тренировки в виде высказываний, выступлений, обмена мнениями о прочитанном, дискуссий на заданную тему, диалогов в определенных коммуникативных ситуациях, связанных с естественной профессиональной деятельностью. Правила оформления презентаций и докладов.

Зертханалық сабақтар тізімі – (бағдарламамен қарастырылмаған)

Курстық жобалар (жұмыстар) тақырыбы – (бағдарламамен қарастырылмаған)

СӨЖ-ге арналған бақылау тапсырмаларының тақырыптары

1. Разработка и составление словаря узкоспециальных терминов по специальности «Безопасность жизнедеятельности и защита окружающей среды».

2. Подготовка научного доклада по специальности «Безопасность жизнедеятельности и защита окружающей среды» и его презентация.

3. Подготовка и проведение деловой игры «Прием на работу» («Открытие фирмы. Набор сотрудников»): взаимопроверка и оценка презентационной речи директора фирмы, составленных резюме и заполненных анкет, самопрезентации соискателей, визитных карточек.

4. Составление плана предстоящей дискуссии: «Роль науки в современной жизни». Стандартные обороты речи в научной дискуссии.

5. Анализ публикаций научных статей и докладов по специальности.

Студенттер білімін бағалау критерийлері

Пән бойынша емтихан бағасы межелік бақылаулар бойынша максимум көрсеткіштер (60%-ға дейін) мен қорытынды аттестаттаудың (емтихан) (40%-ға дейін) сомасы ретінде анықталады және кестеге сәйкес 100%-ға дейінгі мәнді құрайды.

Пән бойынша берілген тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі

Бақылау түрі	Тапсырма мақсаты мен мазмұны	Ұсынылатын әдебиет	Орындалу ұзақтығы	Бақылау түрі	Тапсыру мерзімі	Балл
1	2	3	4	5	6	7
Тақырып бойынша тапсырмалар орындау	Практикалық сабақтардың жоспарына сәйкес	[1], [2], [3], [5], [6], [7] грамматика мен теория бойынша конспект материалдары	Оқу жоспар және кесте бойынша 10 апта	Ағымдағы	2-6, 8-12 апта	10
СОӨЖ тапсырмалар орындау	СОӨЖ жоспарына сәйкес	[1], [2], [3], [5], [6], [7]	10 апта	Ағымдағы	2-6, 9-14 апта	10
СӨЖ бойынша жұмыстар қорғау	СӨЖ жоспарына сәйкес	[1], [2], [4], [5], [7], [10]	Оқу жоспары мен сабақтар кестесі бойынша курста жыл бойы	Ағымдағы	5, 13 апта	20
Өзін-өзі бақылау үшін тапсырмалар орындау	Жоспарға сәйкес	[1], [2], [3], [4], [5], [6], [7]	2 апта	Ағымдағы	8, 14 апта	10
Бақылау жұмысын орындау	Теориялық білім мен практикалық дағдыны бекіту	[1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [10] грамматика мен теория бойынша конспект материалдары	1 қатынас сағаттары	Межелік	7, 14 апта	10
Емтихан	Пән материалының игерілуін тексеру	Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	0,4 қатынас сағаттары	Қорытынды	Сессия кезінде	40
Барлығы						100

Саясат және процедуралар

«Кәсіби орыс тілі» пәнін оқу кезінде келесі ережелерді ұстануды сұраймыз:

1. Сабаққа кешікпеу.
2. Сабақтан дәлелді себепсіз қалмау, ауырған жағдайда анықтама, ал басқа жағдайларда түсінідірме хат ұсынуды.
3. Сабақтың барлық түрлеріне қатысу студент міндеттерінің қатарына жатады.
4. Оқу процесінің күнтізбелік кестесіне сәйкес барлық бақылау түрін

тапсыру.

5. Қатыспаған практикалық және зертханалық сабақтарды оқытушы көрсеткен уақытта өтеу.

6. Оқу барысына белсенді қатысу.

7.Топтас студенттерге, оқытушыларға шыдамды, ашық, сенімді, адамгершілік тұрғыдан қарау.

Негізгі әдебиет тізімі

1. Шаяхметова Н.К. Русский язык. Обучение научному стилю / Н.К. Шаяхметова. – Алматы : Қазақ университеті, 2006. – 222 с.

2. Пособие по научному стилю речи. Для вузов технического профиля / И.Г. Проскуракова, Р.К. Боженкова, Н.А. Боженова. – 2-е издание. – М. : Наука, 2004. – 320 с.

3. Гвоздарёв Ю.А. Основы коммуникативной стилистики / Ю.А. Гвоздарёв, Л.Б. Савенкова. – М. : МарТ, 2009. – 256 с.

4. Крылова О.А. Лингвистическая стилистика. В 2 кн. Кн. 1. Теория / О.А. Крылова ; Высшая школа. – М., 2008. – 314 с.

5. Крылова О.А. Лингвистическая стилистика. В 2 кн. Кн. 2. Практикум / О.А. Крылова ; Высшая школа. – М., 2008. – 120 с.

6. Мотина Е.И. Язык и специальность: лингвометодические основы обучения русскому языку студентов-нефилологов / Е.И. Мотина. – М. : Русский язык, 1983. – 68 с.

7. Воителева Т.М. Русский язык и культура речи. Методические рекомендации Т.М. Воителева. – М. : Академия, 2008. – 144 с.

8. Культура устной и письменной речи делового человека. Справочник-практикум. – М. : Наука, 2000. – 314 с.

9. Зуева Н.Ю. Практическое пособие по развитию навыков научной речи / Н.Ю. Зуева. – Алматы : Қазақ университеті, 2007. – 242 с.

10. Солганик Г.Я. Практическая стилистика русского языка / Г.Я. Солганик. – 4-е издание. – М. : Академия, 2010. – 298 с.

11. Карымсакова Р.Д. Русский язык в учебно-профессиональной сфере : географический профиль. Ч. I. / Р.Д. Карымсакова, Г.К. Вилиметова ; Қазақ университеті. – Алматы, 2003. – 75 с.

12. Миронова В.Г. Обучение научному стилю речи / В.Г. Миронова, И.Б. Хмельницкая. – Алматы : Ана тілі, 1993. – 143 с.

13. Демидова А.К. Пособие по русскому языку. (Научный стиль. Оформление научной работы) / А.К. Демидова. – М. : Русский язык, 1991. – 201 с.

14. Русский язык: теория и практика / В.К. Павленко, Г.В. Ким, К.Е. Абдыкулова. – Алматы: Қазақ университеті, 2003. – 186 с.

15. Культура устной и письменной речи делового человека: Справочник. Практикум. – М., 2001.

16. Культура русской речи. / Под ред. Проф. Л.К. Граудиной и Е.Н. Ширяева. – М., 2000.

17. Вейзе А.А. Методика обучения чтению научно-технического текста: Учебно-методическое пособие. – Мн.: МГПИИЯ, 1982.

18. Вейзе А.А., Чиркова Н.В. Реферирование технических текстов. – Мн.: Вышэйшая школа, 1983.

19. Григоров В.Б. Как работать с научной статьей: Учебное пособие для технических вузов. – М.: Высшая школа, 1991.

Қосымша әдебиет тізімі

1. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура.

Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Рус. яз., 1990. – 246 с.

2. Минбаева С.М. Практикум по научному стилю речи /

С.М. Минбаева. – Алматы : Экономика, 2008. – 216 с.

3. Розенталь Д.Е. Практическая стилистика русского языка / Д.Е. Розенталь. – М. : Высшая школа, 1974. – 352 с.

4. Пособие по обучению профессиональной научной речи. М. : Высшая школа, 1984.

5. Сенкевич М.П. Стилистика научной речи и литературное редактирование научных произведений : учебное пособие для вузов / М.П. Сенкевич. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Высшая школа, 1984. – 320 с.

**СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)**

«Кәсіби орыс тілі» пәні

Тілдік модулі

31.03.2004 ж. № 50 мем. бас. лиц.

Баспаға _____ 20__ ж. қол қойылды. Пішіні 90 x 60/16. Таралымы _____
дана

Көлемі ____ оқу бас. п. № _____ тапсырыс Бағасы келісілген

100027, ҚарМТУ баспасы, Қарағанды, Бейбітшілік бульвары, 56